

**ခွန်အဲန်ယျုန်-ကညီဒီကလုင်စာဖိုင်ကရ၊
လီၤခါၣ်သးဝဲလီၤခိၣ်သ့ၣ်
ကီၤသ့ၣ်လုၤ**

**လံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ လၢဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဆဲးလီၤမံၤပနီၣ် အမူး ဘၣ်ယး တၢ်ဒီတဒၢဖိဒံဖိသ့ၣ်ဒီး တၢ်စူးကါ
တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတၢ်မၤ လၢသ့ၣ်ထံအဖိခိၣ် လၢစုကဝဲၤ တၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂ့ၢ်အပူၤ, ဒီးတၢ်မၤကတၢၢ်ကွံာ်
တၢ်ကွၢ်အံၣ်ကွၢ်တလီၤ ပိာ်မုၢ်ပိာ်မၤတဖၣ်**

ပဝဲခွန်အဲန်ယျုန်ကညီဒီကလုင်စာဖိုင်ကရ၊အံၤ ပသးခုပာ်ကဖၢလၢဘၣ်ပသးလၢ ပအိၣ်ဒီး တၢ်ဆဲးလီၤ
မံၤပနီၣ် လၢတၢ်ဒီတဒၢ ဖိဒံဖိသ့ၣ် ဒီးတၢ်စူးကါတၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတၢ်မၤ လၢသ့ၣ်ထံအဖိခိၣ် လၢစုကဝဲၤ
တၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂ့ၢ်အပူၤ, ဒီးတၢ်မၤကတၢၢ်ကွံာ် တၢ်ကွၢ်အံၣ်ကွၢ်တလီၤ ပိာ်မုၢ်ပိာ်မၤတဖၣ်လီၤ.

ခွန်အဲန်ယျုန်ကညီဒီကလုင်စာဖိုင်ကရ၊အံၤ အိၣ်ဒီးစုကဝဲၤတၢ်ဂဲၤလိာ် အနံၣ်(၆၀)ဘျဲၣ် လၢပကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ပဝဲ
တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒီးပၤဆှၢလီၤသး အခွဲးအယာ် လၢပလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးအပူၤလီၤ.

ကညီကလုင်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသးမုၢ်ဒိၣ် ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ ဖဲ ၁၉၅၆ လၢတၢ်ဒီတဒၢလီၤသး ဒီးလၢတၢ်ဂဲၤ
လိာ်လၢ ပကတုၤယီၤဆူ ပထံၣ်ကီၢ်သး အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအဂီၢ်လီၤ. ကညီဒီကလုင်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသးမုၢ်
ဒိၣ်န့ၢ် မုၢ်သးမုၢ်ဒိၣ်လၢ အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်သိၣ်လိနဲၣ်ယုၤ လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီး အိၣ်ဝဲဒီးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒီးတၢ်
အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤ အတၢ်ဘျၢသဲစး လီၤတံၢ်လီၤဆဲး လၢအတီၤပတီၢ် တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဝဲ လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်
အတၢ်ပာ်ပနီၣ်တဖၣ်လီၤ. လၢဒုးတၢ်ယၤအပူၤန့ၢ် ပာ်ကဲစ့ၢ်ကီးဝဲ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် တၢ်တိစၢမၤစၢၤ ပုၤဂ့ၢ်ဝီ
အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ (International Humanitarian Law) တဖၣ်လီၤ. ပကရၢအံၤ အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး
အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒီးတၢ်ဘျၢတဖၣ် လၢဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဒီတဒၢ ဖိဒံဖိသ့ၣ် ဒီးပိာ်မုၢ်ပိာ်မၤတဖၣ် လၢစုကဝဲၤ
တၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂ့ၢ်အပူၤလီၤ. စးထီၣ်လၢ ၂၀၀၄ လံၤလံၤန့ၢ် ပအိၣ်ဒီးတၢ်ပတုၣ်ကွံာ် ဖိသ့ၣ်လၢအသးတပွဲၤ
ထီၣ် ၁၈ နံၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟဲန့ၢ်လီၤဆူ ကညီဒီကလုင်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသးမုၢ်ဒိၣ်အပူၤလီၤ. နီၣ်အသိး,
ခွန်အဲန်ယျုန်-ကညီဒီကလုင်စာဖိုင်ကရ၊ အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဖိဒံဖိသ့ၣ်
အနီၢ်ဂံၢ်လၢအကထိ လၢအိၣ်ဝဲလၢ ခွန်အဲန်ယျုန်-ကညီဒီကလုင်စာဖိုင်ကရ၊ အတၢ်ပၤတၢ်ပြးအဖိလၢ်တဖၣ်
လၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးလၢတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်လီၤ.

ဖဲ ၂၀၀၆ လၢဘီမုၢ်စာဖိုင်ကရ၊ အနံၣ်ရွဲၣ် အတၢ်ပာ်ဖျါဘျးစဲ နီၣ်ဂံၢ်တၢ် (Annex 1) အပူၤ လၢဘၣ်ထွဲဒီး
ဖိဒံဖိသ့ၣ် လၢစုကဝဲၤတၢ်ဘၣ်ဂံၢ်ဂ့ၢ်အပူၤန့ၢ် ပာ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကီးဝဲ ကညီဒီကလုင်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသးမုၢ်ဒိၣ်အမံၤ
လီၤ. ဖဲန့ၢ်အဆၢကတီၢ် ပအိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီး တၢ်ကတီၤသကိးတၢ် ယၢ်ဒီယၢ်ဒီ (dialogue) ဒီးဘီမုၢ်စာဖိုင်
ကရ၊ (UN) လီၤ. ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ, ဖဲ လၢမၤရှး ၂၀၀၇ န့ၢ် ပကရၢခိၣ် စီၤဘးသ့ၣ်စ့ၢ် ဆဲးလီၤစ့ၢ်ကီး
ဝဲအမံၤပနီၣ် လၢဘၣ်တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤတုၢ်အီၤလၢ UNICEF လီၤ. ပနၢ်စ့ၢ်ကီးလၢ ကမ့ၢ်ဝဲ ခိၣ်ကါ အခိၣ်

ထံးတကါလ၊ တၢ်ကထူးထီၣ်ကွံၣ် ကညီဒီကလုၣ်တၢ်ထွဲၣ်ဖျဲးသူးမုၢ်ဒိၣ် အမံၤလၢ တၢ်စူးကါဖိဒံဖိသၣ် လီၤ. သန့က့, ဘီမုၢ်စၢဖျိၣ်ကရၢ (UN) ပၣ်ပတုၣ်ကွံၣ်ဝဲ အတၢ်ဘၣ်ထွဲဆဲးကျိးလိၣ်သးဒီးပှၤလီၤ.

ပသ့ၣ်ညါလၢ ပမံၤအိၣ်ဝဲလၢ ဘီမုၢ်စၢဖျိၣ်ကရၢအန့ၣ်ရွဲၣ် အတၢ်ပၣ်ဖျါဘျးစဲနီၣ်ဂံၢ်တၢ် (Annex 1) အပူၤ အဖၢမုၢ်ဒီး ကျဲလၢတၢ်ကထူးထီၣ်ကွံၣ် ပမံၤအံၤ တအိၣ်ဒီးဘၣ်. တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤ, ပနၢ်ပၢ်လၢ ပအိၣ်ဒီး ဒၣ်လၢ ၂၀၀၇ တၢ်ဆဲးလီၤမံၤပနီၣ် အတၢ်စၢယၢ်လိၣ်သးအပူၤ ဒ်လၢပပၣ်ဖျါတ့ၢ်လၢ အဖိခိၣ်လီၤ. ပပၣ် လီၤပသးလၢ ဘၣ်ယးဒီး Geneva Call အတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ လၢဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဒီတဒၢ ဖိဒံဖိသၣ်အံၤ န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢမၤဆဲးလီၤစ့ၤလီၤဝဲ ပတၢ်ဆဲးပနီၣ်ပၣ်စၢပမံၤလၢအပူၤကွံၣ်တခါ အလုၢ်အပူၤဘၣ်. မ့ၢ်ဒၣ် တၢ်ပိၣ်ထွဲမၤလၢပဲၤထီၣ် တၢ်ဆဲးပနီၣ်ပမံၤ လၢအပူၤကွံၣ်တခါလီၤ. ပအိၣ်အိးထီၣ်စ့ၢ်ကီးပသးလၢ ပကကတိၤ သကိးတၢ်ယၢ်ဒီယၢ်ဒီဒီး ဘီမုၢ်စၢဖျိၣ်ကရၢ လၢကထူးထီၣ် ကွံၣ်ဝဲပမံၤလၢ တၢ်စူးကါ ဖိဒံဖိသၣ် လၢသူးပူၤသံၣ် ပူၤလီၤ.

အယိသတးဒီး, ဒီဖျိလၢပအိၣ်ဒီး တၢ်ဆဲးလီၤမံၤပနီၣ် ဒ်သိးအံၤအယိ, ပပၣ်လီၤပသးလၢ ပကပိၣ်ထွဲ မၤထွဲဒီး မၤဆူၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီး ပတၢ်ကရၢကရိ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဒီးတၢ်ဘျၢတဖၣ်လီၤ. ပဝဲ ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီ ကလုၣ်စၢဖျိၣ်ကရၢအံၤ ပပၣ်ကဖၢလၢဘၣ်ပသးလၢ ပတၢ်ဆဲးလီၤ တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ မံၤပနီၣ် ဒီးယုကျဲမၤ သကိးတၢ်ဆူၣ်ညါဒီး Geneva Call ဒီးတၢ်ကရၢကရိ အဂ့ၤအဂၤတဖၣ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲး လၢပကမၤလီၤတံၢ် တၢ်ဒီတဒၢ ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢ ဖိဒံဖိသၣ် ဒီးတၢ်ဒီတဒၢ တၢ်စူးကါ တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကးတၢ်မၤလၢသ့ၣ် ထံအ ဖိခိၣ် ဒီးတၢ်ကွၢ်အံၣ်ကွၢ်ဆဲး ပိၣ်မုၢ်ပိၣ်မၤတဖၣ်လီၤ.

ပၢဆၢတၢ်ကမံးတံၣ်
ခုၣ်အဲၣ်ယူၣ် ကညီဒီကလုၣ်စၢဖျိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခၢၣ်သး

- နံၤသီ. လါယူၤလံ ၂၁ သီ, ၂၀၁၃ နံၣ်
- ဝုၢ်ဖၣ်အၣ်, ကညီကီၢ်စဲၣ်.